

מתחילים

הצעה לסיור משפחתי לקראת התחלה

שמעו סיפור, מעשה שהיה כך היה, או היה היה פעם... יש כל כך הרבה דרכים לפתוח סיפור, וכל אחת מהן משפיעה על המשך השתלשלות העניינים, על הקשב שלנו, ועל הרוח הנושבת בו.

לקראת אלול ותשרי ולכבוד כל ההתחלות המרגשות והמטלטלות שהם טומנים בחובם, אתם מוזמנים לצאת למסע משפחתי שכל כולו התחלות.. קיבצנו עבורכם פתיחות מופלאות של סיפורים, ובעקבותיהן שלל משימות מעוררות השראה ודמיון, שאנחנו מקווים שתשמחו להתנסות בהן יחד - אגב טיול נעים ונינוח בנוף השכונתי המוכר שלכם. וכמו בחיים, תזכרו לצאת לדרך ברגל ימין, כי הצעד הראשון הוא החשוב ביותר לפעמים.

הנחיות למארגן המשפחתי:

הסיור בנוי על תחנות. בכל תחנה, נקרא פתיחה אחרת של סיפור ונבצע יחד משימה או נעסוק בה מזווית מיוחדת. התחנות המוצעות נבחרו מתוך מחשבה על סביבת מגורים ממוצעת, אבל בהחלט ניתנות לשינוי, העיקר לצאת לדרך... לשם הנוחות, מצורפות כאן בסוף כרטיסיות ובהן פתיחות הסיפורים, על פי סדר התחנות. כדאי גם לקחת דפים וכלי כתיבה, אולי קצת מים לדרך, בהצלחה!

תחנה ראשונה - (מומלץ: ליד שלט עם שם הרחוב שלכם)

**”שני פילים קטנים גרו ברחוב הס, לאחד קראו פעם היה, ולשני פעם לא.
הם גרו דלת מול דלת.”**

(מתוך: 'פעם היה ופעם לא' מאת נורית זרחי)

ועכשיו, לעבודה...

אנחנו רגילים לסיפורים שמספרים לנו מה היה. אבל סיפור שמספר מה לא היה? מה היה יכול לקרות ולא קרה, זה מוכרח להיות סיפור מיוחד במינו!
נסו לחשוב על דבר הכי מעניין שלא קרה לכם אף פעם. תציגו אותו בפנטומימה לשאר החברים לדרך, שינסו לנחש מה זה הדבר המעניין הזה שעלה בדעתכם עכשיו, ולא קרה לכם מעולם...

בתום המשחק הקצר, ובדרככם לתחנה הבאה- תוכלו לשאול זה את זה:
מה היה קורה אם הדברים האלה שהצגנו היו מתרחשים באמת?
איך היו ממשיכים הסיפורים שלנו משם?....

תחנה שניה - (אפשר בכל מקום שנח לעצור בו בדרך)

**”סבתא בישלה דייסה. היא היתה נמוכת קומה, דמות זערורית ממש, לכן
עמדה על שרפרף קטן כדי להגיע לשיש. היא בחשה בסיר לא גדול ורטנה
לעצמה וגידפה בכל פה, כמו בכל פעם שבישלה. שאפול לתוך הסיר וייקח
אותי השף, ”גנחה. ”שיקצו אותי לקציצות, שיסקלו אותי בכופתאות,
שימרקו אותי במרק צח...”**

(מתוך 'קצה העולם' מאת ציפור פרומקין)

ועכשיו לעבודה... :

כך נפתח "קצה העולם", ספרה המפתיע, הסוחף והמצחיק של ציפור פרומקין. הוא מתחיל במשפט שכל ילד מכיר: "סבתא בשלה דייסה" אבל במקום להמשיך כרגיל, הכותבת בחרה לצאת ממנו אל סיפור חדש ומפתיע. המשימה שלכם, לאורו, היא ללכת יחד, בדרך שאתם מכירים מצוין (כמו למשל הדרך למכלת, לגן, לספרייה) אבל באמצע הדרך, להחליט לשנות כיוון וללכת למקום מפתיע ואחר. מקום שאתם לא רגילים ללכת בו. אחרי שפניתם לשם, תמשיכו יחד בטיוול קצר, לאן שהדרך לוקחת אתכם. המשימה תושלם רק כאשר כל אחד ואחת מבני המשפחה מצא משהו קטן לאסוף מצידי הדרך החדשה (אבן מעניינת, משהו נוצץ, נוצה, עלה, וכו')

תחנה שלישית- אפשר לעצור בכל תחנה אקראית אחרת בדרך:

”הספור קרה לפני זמן רב בממלכה רחוקה ושמה ממלכת-הכזב. וכמו בכל ממלכה גם שם היה מלך, וכמו לכל מלך גם למלכנו הייתה בת, נסיכה יפהפיה. והמלך הכריז על תחרות: האיש אשר יספר לפניו ספור שיתחיל בשקר ויסתיים בשקר, הוא יהיה החתן המאשר.”

(מתוך: 'השקרן הכי גדול בעולם' מאת דודו גבע)

כך מתחיל הסיפור הנפלא "השקרן הכי גדול בעולם". כל סיפור טוב הוא שילוב של בדיה ושל אמת, במידות ובמינונים שונים. לספר סיפור שלם שכולו שקרים נשמע לכם פשוט? נסו בעצמכם!

את הדרך לתחנה הבאה תעבירו בנסיגות לספר את השקר הארוך ביותר. בסוף כל הסיפורים תשפטו ותחליטו- מיהו השקרן הכי גדול במשפחה.

כמו כן, תוכלו לשאול את עצמכם וזה את זה שאלות כמו:

האם באמת יש משהו שהוא כולו שקר? או שבכל דבר יש שמץ של מציאות, ואמת? וגם להיפך: האם אפשר להניח שיש מקומות שבהם הסיפור הוא "אמיתי"? (ויקיפדיה? עיתון?

בית משפט?) או שבכל דבר מעורב גם וגם?

מה התפקיד של בדיה ושל דמיון בחיים שלנו?

איפה אתם מרגישים יותר בנוח, בסיפור מציאותי/ "אמיתי"? או כשהסיפור רווי דמיון?

תחנה רביעית: ליד הדואר

”קרפד ישב על מרפסת הכניסה.
צפרדי הגיע ואמר: 'מה הענין קרפד, אתה נראה עצוב.'
'כן' אמר קרפד. 'זאת השעה העצובה שלי כל יום. זאת השעה שאני מחכה לדואר. זה תמיד עושה לי מצב רוח רע.'
'אבל למה?' שאל צפרדי.
'כי אני אף פעם לא מקבל שום דואר' אמר קרפד.
'אף לא פעם?' שאל צפרדי.
'לא, אף פעם' אמר קרפד.”

(מתוך "צפרדי וקרפד" מאת ארנולד לובל)

הסיפור "המכתב" על צמד החברים האגדי צפרדי וקרפד, מתחיל כך. מוזמנים לקחת דף ועפרון, לחשוב על משפט פתיחה מעולה לסיפור, ולשלוח אותו לחבר/ סבא/ סבתא/ בת דודה/ או כל מי שעולה בדעתכם. למשפט הזה צרפו בקשה:

”נא להמשיך את הסיפור כטוב בעיניך- ולשלוח אלי בחזרה”
תוכלו להמשיך את הפינגפונג הסיפורי הזה עד כמה שתרצו, אבל חשוב מזה- תזכו לשלוח
ולקבל מכתב!
וזה דבר שמח ומרחיב לב מאין כמוהו.

תחנה חמישית- במקום סיכום- להתחיל מהסוף:

”כשהילדה נכנסה הביתה
ראתה את התרנגולת מסתובבת במטבח.
”מה העניינים?” שאלה הילדה.
”עשיתי טעות שנכנסתי לבית שלך,”
אמרה התרנגולת, ”המקום שהייתי בו קודם
היה הרבה יותר טוב”...
הילדה אמרה: ”גם אני רציתי להיות בגן הקודם שלי, אבל הגן של עכשיו הרבה יותר
טוב.”
”אני לא יודעת את הכתובת של הקדימה,”
אמרה התרנגולת.
”כנראה אני צריכה עוד קצת ללכת אחורה
כדי ללכת קדימה.”
(מתוך: 'התרנגולת שהלכה אחורה' מאת נורית זרחי)

כמו שאולי הצלחתם להבין בעצמכם- הסיפור ”התרנגולת שהלכה אחורה” של נורית זרחי
נפתח בסופו, ומתקדם אחורה ככל שהעלילה מתפתחת. זה סיפור פרוע ונפלא, שמסרב
לקבל את הקו המקובל ורגיל של התחלה אמצע וסוף בסדר הזה. וגם, מספר לנו הרבה על
געגוע, ועל הרצון שכולנו מכירים, לשוב לנקודת ההתחלה של משהו.
עכשיו לעבודה! :

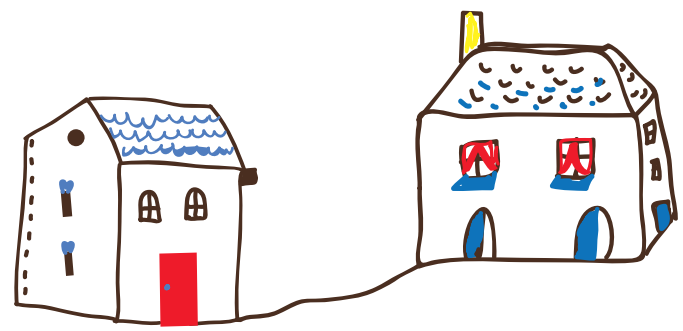
צלמו תמונה מהתחנה הזאת, האחרונה בטיול.
עכשיו חזרו על עקבותיכם, ונסו לשחזר במדויק את הדרך שעשיתם יחד היום, רק בכיוון
ההפוך. בכל תחנה צלמו עוד תמונה, עד לפתח הבית.
עכשיו שבו יחד ונסו לכתוב סיפור (מציאותי או דמיוני) שבנוי על המקומות שביקרתם
בהם, מהסוף להתחלה. הצילומים יכולים לעזור לכם לזכור, או להבחין בפרטים, אבל
אם הזיכרון שלכם מספיק לכם אתם לא מוכרחים להיעזר בהם. אגב השיחזור, מוזמנים
לשאול זה את זה:

איזו תחנה היתה הכי מעניינת?
לאיזה ספר מהספרים שפגשנו מתחשק לכם לחזור?

והמלצה להעמקה ולחיבור נוסף:

לקראת פתיחת שנת הלימודים, והחזרה למסגרות (גם של חלק מהמבוגרים) לכו לארון הספרים בבית, ונסו להמציא איחולים בעזרת התחלות שונות של סיפורים. מצאו התחלה מפתיעה/שמחה/מסקרנת/מותחת/יפהפיה/ או כל מה שעולה בדעתכם, ואחלו זה לזה, בסבב, התחלה כמו בסיפור הזה (בצירוף הסבר מדוע דוקא התחלה כזאת) התחלות מופלאות לכולם!

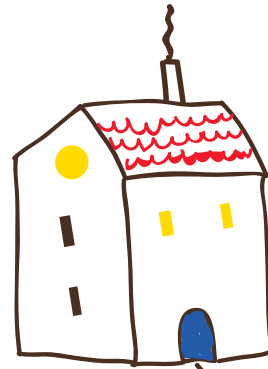
שני פילים קטנים גרו ברחוב הס,
לאחד קראו פעם היה,
ולשני פעם לא.
הם גרו דלת מול דלת.

(מתוך: 'פעם היה ופעם לא' מאת נורית זרחי)

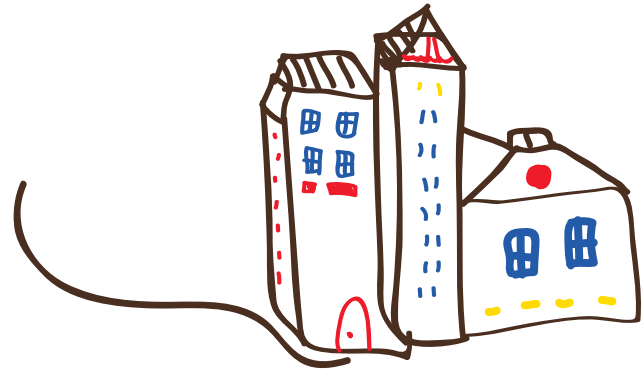
”סבתא בישלה דייסה. היא היתה נמוכת קומה, דמות זערורית ממש, לכן עמדה על שרפרף קטן כדי להגיע לשיש. היא בחשה בסיר לא גדול ורטנה לעצמה וגידפה בכל פה, כמו בכל פעם שבישלה. שאפול לתוך הסיר וייקה אותי השף, ”גנחה. ”שיקצצו אותי לקציצות, שיקלו אותי בכופתאות, שימרקו אותי במרק צח...”

(מתוך 'קצה העולם' מאת ציפור פרומקין)

”הספור קרה לפני זמן רב בממלכה רחוקה ושמה ממלכת-הכזב. וכמו בכל ממלכה גם שם היה מלך, וכמו לכל מלך גם למלכנו היתה בת, נסיכה יפהפיה. והמלך הכריז על תחרות: האיש אשר יספר לפניו ספור שיתחיל בשקר ויסתיים בשקר, הוא יהיה החתן המאשר.”

(מתוך: 'השקרן הכי גדול בעולם' מאת דודו גבע)

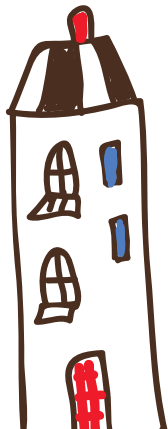

קרפד ישב על מרפסת הכניסה.
 צפרדי הגיע ואמר: 'מה הענין קרפד, אתה נראה עצוב'.
 'כן' אמר קרפד. 'זאת השעה העצובה שלי כל יום.
 זאת השעה שאני מחכה לדואר. זה תמיד עושה לי
 מצב רוח רע'.
 'אבל למה? שאל צפרדי.
 'כי אני אף פעם לא מקבל שום דואר' אמר קרפד.
 'אף לא פעם?' שאל צפרדי.
 'לא, אף פעם' אמר קרפד.

(מתוך "צפרדי וקרפד" מאת ארנוולד לובל)

כשהילדה נכנסה הביתה
 ראתה את התרנגולת מסתובבת במטבח.
 ”מה העניינים?” שאלה הילדה.
 ”עשיתי טעות שנכנסתי לבית שלך,”
 אמרה התרנגולת, ”המקום שהייתי בו קודם
 היה הרבה יותר טוב...”
 הילדה אמרה: ”גם אני רציתי להיות בגן הקודם שלי,
 אבל הגן של עכשיו הרבה יותר טוב.”
 ”אני לא יודעת את הכתובת של הקדימה,”
 אמרה התרנגולת.
 ”כנראה אני צריכה עוד קצת ללכת אחורה
 כדי ללכת קדימה.”

(מתוך: 'התרנגולת שהלכה אחורה' מאת נורית זרחי)

